

LA PREHISTÒRIA

1. Els primers éssers humans

- A l'Àfrica, fa sis milions d'anys, alguns primats van iniciar un **procés d'evolució** que, amb el pas del temps, va donar lloc a l'espècie humana.

La posició vertical, la marxa bípeda, el desenvolupament del cervell, l'alliberament de les mans, la disminució de la mida de les mandíbules i de les dents, i el llenguatge van ser alguns dels canvis més importants del procés evolutiu.

- El primer ésser humà va ser l'*Homo habilis*, al qual van seguir l'*Homo erectus*, l'*Homo neanderthalensis* i el **sapiens sapiens**, aquest darrer amb l'aspecte físic i la complexitat cerebral de l'esser humà actual.

2. El paleolític: la caça i la recol·lecció

- El paleolític és el **primer període** de la prehistòria, que comença amb l'aparició de l'ésser humà.

- Les primeres societats prehistòriques eren **depredadores**, és a dir, vivien de la caça, la pesca i la recol·lecció de fruits. Eren **nòmades** i vivien en coves i cabanes senzilles.

- Aprengheren a fer **foc**, fet que els va permetre escalfar-se, il·luminar les coves, espantar els animals i coure els aliments.

Se servien d'**instruments** elaborats de pedra, d'os, de fusta, de banya..., que es van anar perfeccionant amb el temps.

3. L'art de les cavernes

- En el paleolític van sorgir les primeres creences religioses i mostres artístiques:

- Els éssers humans intentaren influir sobre els fenòmens naturals per mitjà de **cerimònies**.

- Els primers **enterraments** reflecteixen una preocupació pel que succeïa després de la mort.

- Fa uns 30000 anys l'ésser humà va deixar mostres d'**art rupestre**, amb pintures sobre les parets de les coves, que tenien un significat propiciatori de la caça.

També va deixar mostres d'**art mobiliari** (plaquetes, estatuetes, gravats...) sobre os, pedra i ivori, algunes relacionades amb el culte a la fertilitat.

4. El neolític: la producció d'aliments

- Durant el neolític els éssers humans van començar a **produir aliments**, conreant la terra i domesticant animals.
 - Tot això va comportar canvis en el seu estil de vida:
 - Van fabricar noves eines de **pedra polida** adaptades a les noves tasques agrícoles (destrals, falçs, molins...).
 - Van utilitzar **noves tècniques** com l'elaboració de ceràmica, el filat i el tissatge.
 - Es van tornar **sedentaris** i van construir els primers poblats.
 - L'agricultura va sorgir de manera autònoma en **diverses regions del món** (Creixent Fèrtil, Índia, Xina, Amèrica).
-

5. L'edat dels metalls

- Cap al V mil·lenni a.C. els éssers humans van aprendre les tècniques de fosa dels metalls: **coure**, **bronze** i, finalment, **ferro**.
 - Els **intercanvis comercials** es van intensificar i els mitjans de transport van millorar (vela i roda).
 - Els llogarets neolítics es van anar transformant en veritables **ciutats**, governades per caps o cabdills, en les quals van sorgir **grups socials** diferenciats.
 - A Europa es van construir els **megàlits**, que eren edificacions amb grans pedres.
-

6 i 7. La prehistòria a la Península Ibèrica i a Catalunya

- La presència d'éssers humans a la Península Ibèrica remunta al paleolític. A **Atapuerca** se n'han trobat les restes més antigues (uns 800000 anys). A Catalunya les restes humanes més antigues són les mandíbules de neandertals de Banyoles i Sitges.
Del paleolític peninsular, en destaca l'art rupestre. A la zona **cantàbrica** és d'estil naturalista, mentre que a **llevant** és més esquemàtic, com a la Serra de la Pietat i a la Roca dels Moros.
 - Les primeres **comunitats neolítiques** apareguren el VI mil·lenni a.C. a l'àrea mediterrània. En destaca la ceràmica cardial i els megàlits.
 - Cap al III mil·lenni a.C. va començar la metal·lúrgia. Primer treballaren el coure i més tard fabricaren objectes de bronze. El treball del ferro començà amb l'arribada dels **pobles indoeuropeus** i els **colonitzadors mediterranis**.
Els grups indoeuropeus van introduir també un nou ritual funerari (camps d'urnes). En aquest moment van aparèixer els primers poblats amb estructura urbana.
-